

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-01-31

Diarienummer 0355/21

Handläggare

Tasso Stafilidis

Telefon: 031-368 42 71

E-post: tasso.stafilidis@goteborg.com

Yttrande över remiss från Kulturdepartementet - Återstartsutredningens betänkande Från kris till kraft, återstart för kulturen (SOU 2021:77)

Stadsledningskontorets diarienummer: 1379/21**Förslag till beslut**

Styrelsen för Göteborg & Co AB föreslås besluta:

- 1) Återstartsutredningens betänkande Från kris till kraft, återstart för kulturen (SOU 2021:77) tillstyrks i enlighet med kommentarer i föreliggande tjänsteutlåtande.
- 2) Yttrandet översänds till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har på uppdrag av Kommunstyrelsen bett bland annat Göteborg & Co att yttra sig över betänkandet från Återstartsutredningen, SOU 2021:77, Från Kris till kraft, återstart för kulturen. Regeringen beslutade den 22 december 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att dels sammanfatta de konsekvenser covid-19-pandemin inneburit och alltjämt innebär för kultursektorn, dels analysera vilka lärdomar som kan dras av dessa (dir. 2020:143).

Utredningen syftar bland annat till att bidra till att skapa goda förutsättningar för kultursektorns återstart och utveckling efter covid-19-pandemin samt möjliggöra ett starkt, hållbart och oberoende kulturliv i alla delar av Sverige. I betänkandet presenterar utredningen en rad olika förslag som hanterar de utmaningar och utvecklingsområden som identifierats och föreslår insatser som ökar kulturlivets möjligheter samt främjar förutsättningarna för att de kulturpolitiska målen ska kunna uppnås.

Bolagen i klustret Turism, kultur och evenemang (TKE-klustret) har tillsammans berett betänkandet. Göteborg & Co har inhämtat synpunkter från Got Event, Liseberg och Göteborgs Stadsteater. Föreliggande yttrande utgör således ett samlat svar för bolagen i TKE-klustret.

Bolagen i kluster Turism, kultur och evenemang ser mycket positivt på utredningens bredd och omfattning och ställer sig positiva till att tillstyrka förslagen i betänkandet. Det finns dock några av förslagen som skulle behöva justeras för att bli mer träffsäkra utifrån de behov som synliggjorts under pandemin, som visar att det fria och det privata kulturlivet, samt musik- och evenemangsarrangörer varit och är mest utsatta.

Till skillnad från de offentliga kulturinstitutionerna som inte fått bibehållna ekonomiska anslag av sina huvudmän så har det fria och privata kulturlivet det facto helt förlorat sina intäkter och heller inte fått täckning i tillräckligt stor omfattning, genom de olika krisstöd som staten och vissa regioner och kommuner erbjudit. Effekten av krisen har således varit mer omfattande för privata kultur- och evenemangsarrangörer som inte får stöd från Statens kulturråd, och därmed drabbats mycket hårt av nedstängningar och uteblivna intäkter.

TKE-klustret vill också framföra att det visserligen är bra att utredningen föreslår finansiellt tillskott till många kulturverksamheter, inte minst för att komma åt problematiken att många offentliga kulturanslag blivit urgröpta då dessa inte räknats upp på många år och heller inte innehåller någon pris- och löneomräkning. Dock är det svårt att ta ställning till de finansiella förslagen, då behovet i kulturlivet verkar vara mycket större än de summor som utredningen föreslår.

Utredningsdirektivet lyfter behovet av att stärka näringslivets engagemang samt att regioner och kommuner samverkar mer. Göteborg & Co har tillsatt en utredning för att tillsammans med Kulturförvaltningen i Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen undersöka näringslivets intresse för att stärka sitt engagemang inom social hållbarhet genom ökad ekonomisk finansiering till konst- och kulturlivet. Utredningen, Kulturmobiliseringsutredningen Väst, ska presentera sina förslag senast den 30 april 2022.

Bedömning ur ekonomisk dimension

TKE-klustrets bedömning ur den ekonomiska dimensionen är att de föreslagna finansiella tillskotten är i underkant och omöjligt kan räcka till de stora ekonomiska behov som föreligger inom konst- och kulturbranschen. Det är märkbart att pandemin skapat stora hål i ekonomin för många av de kulturproducenter och -arrangörer som TKE-klustret samverkar med. Detta påverkar intäkterna för framförallt Got Event och Liseberg.

Bedömning ur ekologisk dimension

TKE-klustret ser i nuläget ingen direkt påverkan utifrån denna dimension, utöver att förslagen om ökad finansiering och stabilitet även kan stärka miljöarbetet och följaktligen skulle uteblivna satsningar medföra utmaningar för att uppnå miljö- och klimatmässiga mål.

Bedömning ur social dimension

Bolagen i TKE-klustret ser många positiva effekter ur den sociala dimensionen och instämmer med utredningen vad gäller konsekvenser ur ett barnrätts- och ungdomsperspektiv samt ur ett jämlikhets-, jämställdhets och mångfaldsperspektiv:

”Vi bedömer att förslagen kommer få konsekvenser som främjar ett barnrätts- och ungdomsperspektiv. Inte minst gäller det förslagen om att stärka kulturskolan och att utreda hur skolan kan öka utbytet och samverkan med kulturen. Dessa förslag främjar, och är riktade mot, barns och ungas möjlighet att delta i kulturlivet. Barns och ungas rätt till kultur

främjas också av de andra förslagen som säkerställer att det finns ett kulturutbud att ta del av. Vi bedömer att förslagen främjar jämställdheten mellan kvinnor och män, möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen samt målet för funktionshinderspolitiken. Förslaget att Myndigheten för kulturanalys ska undersöka hinder för deltagande i kulturlivet främjar allas lika rättigheter och möjligheter till deltagande. Förslagen om att på olika sätt stärka de ekonomiska stöden till kulturen skapar också bättre förutsättningar att vara verksam som konstnär oavsett bakgrund och tillgång till eventuella privata ekonomiska skyddsnet. Detsamma gäller förslagen för stärkta trygghetssystem. Förslagen innebär också en starkt offentlig finansiering av kulturaktörer. Den stärkta finansieringen medför att kulturaktörernas förutsättningar att integrera ett mångfalds-, tillgänglighets- och jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet ökar.”

Bilagor

1. Från kris till kraft, återstart för kulturen (SOU 2021:77)

Ärendet

Regeringen beslutade den 22 december 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att dels sammanfatta de konsekvenser covid-19-pandemin inneburit och alltjämt innebär för kultursektorn, dels analysera vilka lärdomar som kan dras av dessa (dir. 2020:143). Syftet är att bidra till att skapa goda förutsättningar för kultursektorns återstart och utveckling efter covid-19-pandemin samt möjliggöra ett starkt, hållbart och oberoende kulturliv i alla delar av Sverige. Uppdraget redovisades till regeringen den 30 september 2021.

I betänkandet föreslår utredningen insatser som dels stärker förutsättningarna för kulturens återstart och utveckling under och efter covid-19-pandemin, dels möjliggör ett starkt, hållbart och oberoende kulturliv i alla delar av Sverige. Utredningens direktiv (dir. 2020:143) kan sammanfattas i fyra teman:

1. Sammanfatta konsekvenserna av pandemin för kulturen lokalt, regionalt och nationellt, och analysera vilka lärdomar som kan dras av dessa.
2. Identifiera vilka insatser som behövs för kultursektorns återstart, återhämtning och utveckling under och efter pandemin.
3. Synliggöra nya sätt att tillgängliggöra kultur som har etablerats eller utvecklats under pandemin och som har potential att bidra positivt till att nå de nationella kulturpolitiska målen. Föreslå vid behov åtgärder för att stärka dessa initiativ.
4. Identifiera strukturella problem inom kultursektorn och den kulturella infrastrukturen som har synliggjorts under pandemin, identifiera kvardröjande effekter av pandemin och föreslå vid behov åtgärder för att stärka kultursektorns hållbarhet.

Utredningen har genomfört uppdraget med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen: självständighetsmålet, delaktighetsmålet och samhällsmålet, och i enlighet med utredningens direktiv föreslår vi insatser både för kulturens återstart och för ett starkt och långsiktigt hållbart kulturliv. Utredningens förhoppning var att kunna bidra till att återstarten för kulturen inte bara blir en väg tillbaka utan även en väg framåt. Det ingick

inte i uppdraget att undersöka och bedöma frågor om hur smittsäkra evenemang kan genomföras eller frågor om vaccinpass.

Beskrivning av utredningens konstateranden och förslag:

Pandemin har haft negativa konsekvenser för kulturlivet

Covid-19-pandemin har inneburit, och innebär fortsatt, stora utmaningar för kulturlivet i Sverige. Sedan mars 2020 har möjligheterna till kulturupplevelser och kulturell verksamhet kraftigt begränsats i Sverige till följd av de restriktioner för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som infördes för att förhindra smittspridning. Restriktionerna har lett till en djup kris i kultursektorn för de konstnärer och verksamheter som är beroende av en besökande publik samt för de yrkesgrupper och organisationer som stödjer och möjliggör sådan verksamhet. För dessa grupper innebär restriktionerna i praktiken ett näringsförbud.

Kultursektorn har drabbats hårt av pandemin

Kultursektorn är en av de sektorer i samhället som på grund av restriktionerna har drabbats hårdast av pandemin när det gäller intäktsbortfall jämfört med tidigare år. Små och stora aktörer inom många olika kulturområden har påverkats. Särskilt drabbade har de frilansande konstnärerna, privata aktörer och ideella verksamheter varit, men även offentliga verksamheter har sett stora intäktsbortfall.

En för många redan utsatt inkomstsituation har förvärrats ytterligare. Internationella samarbeten och utbyten, viktiga för såväl konstnärlig utveckling som försörjning, har ställts in och kan bli svåra att återupprätta. För konstnärer och andra yrkesverksamma i kultursektorn har pandemin inneburit färre, eller förlorade uppdrag.

Risk för långsiktiga konsekvenser

Pandemin har fått negativa effekter för kultursektorn som riskerar att kvarstå flera år framöver. I början av pandemin ökade antalet arbetssökande på Arbetsförmedlingen Kultur Media drastiskt och 2021 är antalet inskrivna fortfarande betydligt högre än före pandemin.

Många yrkesverksamma inom kultursektorn överväger att lämna sektorn, och flera har redan gjort det. Samtidigt har nyexaminerade och unga konstnärer samt andra yrkesverksamma inom kultursektorn haft ytterst begränsade möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden under pandemin. För det ideella kulturlivet har uppehållet av aktiviteter inneburit ett minskat engagemang och svårigheter att locka nya medlemmar.

Pandemin riskerar också att leda till ett långvarigt kompetenstapp samt en minskad mångfald och kvalitet inom kultursektorn. Vi bedömer därför att det finns ett behov av branschspecifika analyser av sektorns kompetensbehov och andra insatser för att säkra kompetensförsörjning framåt.

Det finns en osäkerhet om huruvida besökare och publik återvänder direkt när restriktionerna har avvecklats och hur pandemin har påverkat publikens beteende på lång sikt. Scenkonst- och musikaktörer (där inkluderas alla former av musik, teater, dans, opera, cirkus) och evenemangsnäringen i övrigt har en lång planeringshorisont. För dem riskerar de inställda evenemangen och intäktsbortfallen att få långsiktiga konsekvenser.

Under pandemin har produktion och lansering av såväl scenkonst, musik, bildkonst och litteratur som utställningar och filmer flyttats fram, vilket skapat köbildning hos producenter, institutioner och arrangörer. Det innebär att nya utställningstillfällen och produktioner kan dröja, och därmed dröjer även beställningar av nya verk och möjligheter till arbete och inkomst. För många arrangörer och programläggare kan en försämrad ekonomisk situation även leda till att de minskar sitt risktagande och prioriterar evenemang och konstnärer som uppfattas som mer kommersiellt säkra. Vi menar att offentliga insatser kommer att behövas minst ett par år efter pandemin, för att säkerställa den kulturella infrastrukturens fortlevnad och kulturlivets utveckling.

Beredning av ärende

Göteborg & Co har i ärendet inhämtat synpunkter från dotterbolagen i kluster Turism kultur och evenemang (TKE); Liseberg AB, Göteborgs Stadsteater AB samt Got Event AB. Föreliggande yttrande utgör ett samlat svar för bolagen i TKE-klustret.

Bolagets bedömning

Bolagen i kluster Turism, kultur och evenemang ser mycket positivt på utredningens bredd och omfattning och ställer sig positiva till att tillstyrka de flesta förslagen i betänkandet. Det finns dock några av förslagen som skulle behöva justeras för att bli mer träffsäkra utifrån de behov som synliggjorts under pandemin, som visar att det fria och det privata kulturlivet, samt musik- och evenemangsarrangörer varit och är mest utsatta.

Till skillnad från de offentliga kulturinstitutionerna som inte fått bibehålla ekonomiska anslag av sina huvudmän så har det fria och privata kulturlivet det facto helt förlorat sina intäkter och heller inte fått täckning i tillräckligt stor omfattning, genom de olika krisstöd som staten och vissa regioner och kommuner erbjudit. Effekten av krisen har således varit mer omfattande för privata kultur- och evenemangsarrangörer som inte får stöd från Statens kulturråd, och därmed drabbats mycket hårt av nedstängningar och uteblivna intäkter.

TKE-klustret vill också framföra att det visserligen är bra att utredningen föreslår finansiellt tillskott till många kulturverksamheter, inte minst för att komma åt problematiken att många offentliga kulturanslag blivit urgröpta då dessa inte räknats upp på många år och heller inte innehåller någon pris- och löneomräkning. Dock är det svårt att ta ställning till de finansiella förslagen, då behovet i kulturlivet verkar vara mycket större än de summor som utredningen föreslår.

Utredningsdirektivet lyfter behovet av att stärka näringslivets engagemang samt att regioner och kommuner samverkar mer. Göteborg & Co har tillsatt en utredning för att tillsammans med Kulturförvaltningen i Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen undersöka näringslivets intresse för att stärka sitt engagemang inom social hållbarhet genom ökad ekonomisk finansiering till konst- och kulturlivet. Utredningen, Kulturmobiliseringsutredningen Väst, ska presentera sina förslag senast den 30 april 2022.

Bolagets bedömning av förslagen i betänkandet

7.2.1 Återstartsstipendier

Förslag: Konstnärsnämndens anslag för stipendier och bidrag förstärks med totalt 65 miljoner kronor per år 2022–2023. Författarfondens anslag för stipendier och bidrag förstärks med 9 miljoner per år 2022–2023.

Bolagets bedömning: En förstärkning för stipendier är viktig och förslaget tillstyrks men det skulle vara önskvärt med högre belopp då vår bedömning är att stipendierna ska kunna delas ut till ännu fler stipendiater.

7.2.2 Återstarts- och utvecklingsstöd för en starkare kultursektor

Nationellt återstarts- och utvecklingsstöd

Förslag: Avsätt totalt 225 miljoner kronor per år 2022–2023 för nationella bidrag för att återstarta och utveckla kulturlivet. Medlen fördelas enligt följande:

- Kulturrådets bidrag till allmän kulturverksamhet (anslag 1:2) 215 miljoner kronor
- Sametingets bidrag till samisk kultur (anslag 1:2 ap. 5) 2,5 miljoner kronor
- Riksantikvarieämbetets bidrag till ideella kulturarvsverksamheter (anslag 7:2) 6,5 miljoner kronor
- Nämnden för hemslöjdsfrågors bidrag till hemslöjdsområdet (anslag 4:3) 1 miljon kronor.

Stödet ska användas för att:

- säkra överlevnad och möjliggöra återstart för kulturpolitiskt viktiga aktörer i hela landet
- producera digital kultur, tillgängliggöra kultur digitalt och utveckla intäktsmodeller för digitalt kulturutbud
- initiera insatser för att bredda deltagandet och riva hinder som bidrar till snedrekrytering i kulturlivet
- skapa samarbeten mellan offentliga kulturinstitutioner, det fria kulturlivet och ideella kulturaktörer.

I genomförandet av sin del av satsningen ska Kulturrådet samråda med regionerna.

Bolagets bedömning: Förslagen tillstyrks i grunden då behovet av återstarts- och utvecklingsstöd i branschen är stort. Men vi ser ett behov att ytterligare analysera var behoven finns mest då offentligfinansierade kulturinstitutioner inte drabbats på samma sätt som det fria kulturlivet och de privata kulturaktörerna. Det måste finnas en balans för att undvika utslagning.

Förstärkning för utveckling och återstart inom kultursamverkansmodellen

Förslag: Anslag 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet förstärks med 100 miljoner kronor årligen 2022–2023. Förstärkningen ska användas för att:

- säkra överlevnad och stärka de regionala kulturverksamheterna under återstarten

- *stärka kulturområden med svaga strukturer*
- *skapa samarbeten mellan regionala kulturverksamheter, kommunala kulturverksamheter, det fria kulturlivet och ideella kulturaktörer*
- *initiera insatser för att bredda deltagandet och riva hinder som bidrar till snedrekrytering i kulturlivet*
- *producera digital kultur och tillgängliggöra kultur digitalt.*

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks men det är svårt att ta ställning till summan då vår bedömning är att behovet är större än det föreslagna beloppet.

Stöd för återstart och utveckling inom filmsektorn

Förslag: Anslag 10:1 Filmstöd, ap. 1 Statsbidrag till film förstärks med 50 miljoner kronor årligen 2022–2023. Svenska filminstitutet får i uppdrag att använda förstärkningen i syfte att:

- *säkerställa möjligheter för överlevnad av centrala aktörer inom filmsektorn*
- *utveckla nya affärsrelationer och intäktsmodeller som kommer hela filmens ekosystem till del*
- *stimulera närvaron av svensk film på den internationella filmmarknaden.*

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks då behovet finns men vår bedömning är att beloppet är för lågt för att lyckas skapa tillräcklig stimulans och garantera filmbranschens överlevnad.

7.2.3 Kulturcheckar som stimulansstöd

Förslag: 585 miljoner kronor avsätts 2022 för kulturcheckar till personer som är folkbokförda i Sverige och som har fyllt 18 år.

Bolagets bedömning: Förslaget är i grunden sympatiskt att låta folkbokförda invånare i Sverige få en kulturcheck som stimulansmedel. Att dessutom ha en utgångspunkt att nå invånare som kanske aldrig annars gör några kulturbesök är också bra. Men med tanke på att detta aldrig tidigare testats i Sverige, förutom på lokal nivå, finns risker både med att kulturovana personer inte kommer att använda sin check, att kulturcheckarna används på redan subventionerade institutioner, samt att det för många inte får full täckning vid köp av en biljett och kanske inte har råd att köpa en biljett och därför inte kan använda checken. Det blir således att chansa med skattemedel när pengarna behövs som mest.

Förslaget avstyrks till förmån för att de 585 miljoner kronorna skulle kunna ge mer konst- och kulturupplevelser till fler om dessa används som arrangörsstöd inom alla konstformer för att nå nya publikgrupper genom satsningar på gratisföreställningar, konserter och utställningar. Vår bedömning är att pengarna skulle göra mer nytta än risktagande som förslaget innebär. Kulturcheckar kan gärna testas i framtiden i större nationell omfattning men de kommande åren krävs riktade insatser från nationell nivå.

7.2.4 Stärk allianserna

Förslag: Teateralliansen, Dansalliansen och Musikalliansen förstärks genom att det statliga bidrag som Kulturrådet fördelar inom området stärks med 30 miljoner kronor årligen under perioden 2022–2024. Förstärkningen ska användas till att:

- behålla antalet anställda inom allianserna
- stödja nyutexaminerade och oetablerade konstnärers introduktion på arbetsmarknaden
- stärka konstnärernas förutsättningar för anställningsbarhet och försörjning genom fortbildningsinsatser
- om möjligt utöka antalet anställda inom allianser som har ett identifierat behov och administrativ kapacitet samt att i mindre skala genomföra försök att utvidga de yrkesgrupper som kan få anställning vid allianserna.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks. Att vara anställd i en allians under en period ger en trygghet för många frilansare som möjliggör deras yrkesutövning och konstnärliga skapande. Vår bedömning är att de konstnärliga alliansernas arbete med bl.a. kompetensutveckling och daglig träning för utövare, som i grunden är frilansare, skapar förutsättningar för ett rikt och varierat kulturutbud vilket gynnar våra verksamheter. Beloppet är dock svårt att ta ställning till då behovet torde vara större med tanke på att tillsvidareanställningarna inom kulturbranschen är ytterst få.

7.2.5 Stärk stödet till musikarrangörer

Förslag: Förstärk Kulturrådets bidrag till arrangörer inom musikområdet inom anslag 2:2 med 10 miljoner kronor per år 2022–2023.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks men vår bedömning är att behovet är mycket större än de 10 miljoner kronorna som föreslås. Likaså att icke-offentligägda aktörer och aktörer som bjuder in sin publik gratis, utan entré, bör prioriteras.

7.3.1 Stärk stödet för den fria kulturen

Förslag: 50 miljoner kronor tillförs från och med 2024 till Kulturrådets bidrag till fria aktörer inom scenkonst och musik (anslag 2:2), och 21 miljoner kronor tillförs från och med 2024 till Kulturrådets bidrag till fria aktörer inom bild- och formområdet (anslag 4:4).

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks och syftet med att komma tillrätta med den underfinansiering som det fria kulturlivet ständigt brottas med är viktig. Vår bedömning är dock att beloppet är för lågt för att både komma tillrätta med underfinansieringen och för framtiden säkra den fria kulturens situation då anslagen urholkas när dessa aldrig räknas upp (PLO) i likhet med anslag till institutioner.

Ökat utbyte mellan frilansande curatorer och utställningsarrangörer

Förslag: Ett särskilt stöd för samarbeten mellan frilansande curatorer och utställningsarrangörer inrättas på Kulturrådet.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks. Vår bedömning är att det är viktigt att fler dörrar öppnas för frilansare.

7.3.2 Stärk stödet för konstnärer

Förslag: Förstärk statens stipendier till konstnärer permanent och i enlighet med bidragsgivande myndigheters bedömningar enligt följande:

- Konstnärsnämndens anslag för bidrag till bild- och formkonstnärer (anslag 5:2, ap. 1) förstärks med 15 miljoner kronor årligen från och med 2024.
- Konstnärsnämndens anslag för långtidsstipendier (anslag 5:2, ap. 4) förstärks med 3 miljoner kronor årligen från och med 2024.
- Konstnärsnämndens anslag för bidrag till konstnärer inom musik, teater, dans och film (anslag 5:2, ap. 6) förstärks med 30 miljoner kronor årligen från och med 2024.
- Författarfondens anslag för bidrag till författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker (anslag 5:2, ap. 5) förstärks med 5,5 miljoner kronor årligen från och med 2024.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks. Stödet för konstnärer inom alla olika konstformer är av stor vikt. Vår bedömning är dock att beloppen skulle behöva vara större för att göra skillnad och för att fler utövande konstnärer ska kunna få stöd.

7.3.3 Stärk kultursamverkansmodellen

Förslag: Den statliga finansieringen av kultursamverkansmodellen förstärks permanent (anslag 1:6, ap. 1) med 100 miljoner kronor årligen från och med 2024.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks. Vår bedömning är dock att kultursamverkansmodellen skulle behöva en större finansiell förstärkning då det föreslagna beloppet blir lågt när det ska fördelas.

7.3.4 Stärk förutsättningarna för civilsamhällets kulturaktörer

Förslag: Förstärk Kulturrådets och Riksantikvarieämbetets bidrag till kulturaktörer inom civilsamhället. Från och med 2024 utökas:

- Kulturrådets bidragsgivning inom anslag 1:2 med 3,5 miljoner
- Riksantikvarieämbetets bidragsgivning inom anslag 7:2, ap. 2 med 1,5 miljoner kronor.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks men det är svårt att ta ställning till beloppens storlek.

7.3.5 Långsiktiga stöd

Förslag: Kulturrådet ska kunna fördela fleråriga verksamhetsbidrag till det fria kulturlivet. Det innebär att regeringen och riksdagen beslutar om utökade beställningsbemyndiganden för anslag 2:2 och 4:4.

Regeringen utreder hur större ekonomisk långsiktighet kan uppnås för statliga och regionala institutioner.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks. Vår bedömning är att långsiktighet och fleråriga bidrag är nödvändiga för att garantera reell stabilitet och konstnärlig utveckling samt förnyelse.

7.4 Stärk internationellt utbyte och samverkan

Förslag: Stödet till internationellt utbyte och samverkan som Kulturrådet fördelar inom anslag 1:2, ap. 1 förstärks med 16 miljoner kronor från och med 2022.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks men det är svårt att ta ställning om beloppet är tillräckligt för att fler ska kunna få medel till internationellt utbyte och samverkan.

7.4.1 Medfinansiera projekt inom Kreativa Europa

Förslag: 4 miljoner kronor av förstärkningen av anslag 1:2, ap. 1 avsätts för medfinansiering av svenska kulturaktörers medverkan i projekt inom EU-programmet Kreativa Europa.

Kulturrådet får i uppdrag att utveckla formerna för ett särskilt stöd för medfinansiering inom Kreativa Europa.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks men vår bedömning är att beloppet är för lågt för att det ska täcka behovet.

7.5.1 Utred hur stipendier ska hanteras i trygghetssystemen

Förslag: Regeringen tillsätter en utredning om hur perioder med statliga stipendier kan göras överhoppningsbara så att konstnärer kan basera sin a-kassa eller sjukpenninggrundande inkomst på arbete och inkomster före stipendieperioden.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks. Det är viktigt att regelverket ses över så att stipendier tillgodoräknas inom socialförsäkringssystemet.

7.5.2 Utveckla informationen om trygghetssystemen

Förslag: Försäkringskassan får i uppdrag att följa upp och vidareutveckla det arbete som myndigheten bedrev 2020 med att utveckla informationen till egenföretagare och personer

som har en kombination av inkomstkällor och anställningsformer. Uppdraget gäller 2022–2023 och ska redovisas till regeringen senast den 30 november 2023.

Konstnärsnämnden får i uppdrag att bistå Försäkringskassan med sin sakkunskap om kombinatörer inom kulturområdet i detta ärende.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks.

7.6.1 Digitalisera kulturarvet

Förslag: Regeringen avsätter 150 miljoner kronor 2022 samt 325 miljoner kronor 2023 och 2024 för en satsning på digitalisering av kulturarvet. Satsningen ska inriktas på digitalisering av samlingarna inom arkiv, bibliotek och museer.

Riksantikvarieämbetet får i uppdrag att ta fram formerna för satsningen i samverkan med Riksarkivet och Kungliga biblioteket.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks.

7.6.2 Utred hur bibliotekens utlån av e-böcker kan samordnas nationellt

Förslag: Regeringen tillsätter en utredning som får i uppgift att ta fram formerna för en nationell samordning av bibliotekens utlån av e-böcker.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks.

7.6.3 Analysera konsekvenser och behov kopplade till ny upphovsrättslagstiftning

Förslag: Konstnärsnämnden får i uppdrag att löpande bevaka och analysera vilka konsekvenser implementeringen av EU:s upphovsrättsdirektiv (det så kallade DSM-direktivet) får för konstnärers möjligheter att verka i det digitala landskapet. Uppdraget ska redovisas till regeringen i Konstnärsnämndens årsredovisning.

Patent- och registreringsverket (PRV) ska bistå Konstnärsnämnden i uppdragets genomförande.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks. Behovet av att veta vad som gäller och vilka konsekvenser olika digitala val resulterar i, har under de senaste två åren bevisligen behövts. Därför är det bra och nödvändigt med uppdraget som föreslås.

7.6.4 Kompetenshöjande insatser om upphovsrätt

Förslag: Kunskapen om upphovsrätt ska stärkas genom att Patent- och registreringsverket (PRV) får i uppdrag att

- i samverkan med Konstnärsnämnden utveckla kompetenshöjande insatser samt ta fram samlad information om upphovsrätten för myndigheter, kulturinstitutioner och andra aktörer

- i samverkan med Konstnärsnämnden utveckla profilerad branschinformation till PRV:s webbplats för avgränsade målgrupper och branscher

- i samverkan med Konstnärsnämnden och Tillväxtverket samordna sin vägledande information vad gäller upphovsrättsliga frågor till verksamma inom kulturområdet.

Uppdragen ska redovisas till regeringen (Kulturdepartementet) senast den 31 december 2022.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks. Det är viktigt och nödvändigt.

7.6.5 Stärk rådgivningen om upphovsrätt

Förslag: Konstnärernas upphovsorganisationer och yrkesförbund ska kunna beviljas statliga medel i syfte att utvidga och stärka den egna kunskapsuppbyggnaden och rådgivningen när det gäller upphovsrätt. Motsvarande gäller för beställarsidans branschorganisationer. Vi föreslår att 5 miljoner kronor avsätts för ändamålet från och med 2022 och att Kulturdepartementet utreder hur detta kan genomföras.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks. Vår bedömning är att alla nätverk och plattformar som idag samlar kulturlivets olika aktörer ska kunna söka medel för att stärka rådgivningen. Behovet är stort och beloppet behöver ses över så att det täcker behovet.

7.6.6 Följ kulturlivets förutsättningar att producera och tillgängliggöra kultur digitalt

Förslag: Kulturdepartementet håller sig informerat om utvecklingen av kulturinstitutioners och andra kulturaktörers ekonomiska förutsättningar att tillgängliggöra kultur digitalt, bland annat med hänsyn till upphovsrättsliga kostnader. Syftet är att ta fram underlag som möjliggör att regeringens eventuella framtida satsningar på digitalt tillgängliggjord kultur blir ändamålsenliga och ekonomiskt hållbara.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks. Erfarenheter och praktiska exempel borde tas fram från alla som mottagit offentliga medel för digitalisering. Detta skulle underlätta för många av de aktörer som inte kommit lika långt. Likaså måste hänsyn tas till de konstnärliga kraven för bästa möjliga digitala resultat och då måste de kostnaderna täckas.

7.7.1 Inför ett produktionsincitament för film och tv i Sverige

Förslag: Regeringen bör införa ett incitament för produktioner av film och tv i Sverige i syfte att stärka produktionen efter pandemin och skapa mer långsiktigt hållbara ekonomiska förutsättningar för branschen.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks.

7.7.2 Fördela exportstöd

Förslag: Kulturrådet får i uppdrag att i samverkan med Tillväxtverket fördela exportstöd till mellanledet inom områdena litteratur, dramatik, scenkonst, bild- och formkonst och musik. Fördelningen av bidrag ska göras av Kulturrådet som har expertkunskap om kultursektorns aktörer. Kulturrådet tillförs 5 miljoner kronor årligen från och med 2022 för detta ändamål.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks.

7.7.3 Utveckla och samordna politiken för kulturella och kreativa näringar

Förslag: Vi föreslår att regeringen etablerar ett kontor för kulturella och kreativa näringar (KKN) på Regeringskansliet. KKN-kontoret ska samla representanter från olika departement och ha uppgifterna att

- föra en dialog med de departement vars verksamhet påverkar förutsättningarna för KKN i syfte att styrningen av myndigheter och framtida satsningar ska utformas med kunskap om KKN:s förutsättningar
- utforma en nationell strategi för KKN-sektorn baserad på relevant statistik och analys
- samordna KKN-satsningar med satsningar på regional utveckling och besöksnäring
- stödja KKN-sektorn genom tydligare samarbete med högre utbildning och forskning
- inkludera KKN i innovations- och digitaliseringssatsningar
- följa och stödja i de frågor om immaterialrätt som påverkar KKN-sektorn
- stödja Team Sweden i exportfrämjandet av den svenska KKN-sektorn.

KKN-kontoret tillförs 1,5 miljoner kronor årligen från 2022 för detta ändamål.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks. Det är svårt att bedöma om det föreslagna beloppet är tillräckligt för ändamålet.

7.7.4 Utveckla statistik och analys

Förslag: Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) och Myndigheten för kulturanalys ges i uppdrag att utveckla och tillgängliggöra statistik och analys för de kulturella och kreativa näringarna (KKN). Tillväxtanalys uppdras att utveckla och tillgängliggöra statistik medan Myndigheten för kulturanalys uppdras att med utgångspunkt i statistiken genomföra fördjupade analyser av KKN:s olika delbranscher.

Myndigheten för kulturanalys uppdrag ska genomföras i samverkan med Tillväxtanalys och båda uppdragen ska genomföras i samråd med Konstnärsnämnden, Kulturrådet, Tillväxtverket, Statistiska centralbyrån och branschföreträdare. Tillväxtanalys och Myndigheten för kulturanalys tillförs 1 miljon kronor vardera årligen från och med 2022 för den löpande verksamheten.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks.

7.7.5 Förbättra tillgång till innovationsstöd

Förslag: Regeringen ger Vinnova i uppdrag att ta fram förslag på hur den innovation som skapas inom de kulturella och kreativa näringarna (KKN) på ett bättre sätt kan inkluderas och stödjas inom de områden som Vinnova arbetar med. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Filminstitutet, Konstnärsnämnden, Kulturrådet, Riksantikvarieämbetet, Tillväxtverket och andra berörda parter.

Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 december 2022.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks.

7.8.1 Förbättra kulturskolornas möjligheter till långsiktigt utvecklingsarbete

Förslag: Kulturrådets utvecklingsbidrag till kommunal kulturskoleverksamhet förstärks permanent så att det från och med 2023 uppgår till 200 miljoner kronor om året.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks.

7.8.2 Utred behov av ytterligare insatser för kulturskolan

Förslag: Regeringen tillsätter en utredning med uppdraget att analysera om det behövs ytterligare insatser för att främja en jämlik tillgång till kulturskoleverksamhet i hela landet. Utredningen bör särskilt undersöka lämpligheten i att införa en kulturskolelag alternativt en regional samordnande funktion för kulturskolor.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks.

7.8.3 Främja förutsättningarna för kultur i skolan

Förslag: Skolverket får i uppdrag att främja samarbete mellan skolväsendet och kulturaktörer i syfte att uppnå skolans mål. Uppdraget bör genomföras i samråd med Kulturrådet och Riksantikvarieämbetet.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks.

7.9.1 Analysera och kartlägg orsaker till ojämlikt deltagande

Förslag: Myndigheten för kulturanalys får i uppdrag att analysera och kartlägga hinder för jämlikt deltagande i kulturlivet.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks. Det är ett mycket viktigt uppdrag, inte bara för att öka deltagandet och kulturbesöken av invånare som annars aldrig gör några kulturbesök, utan också för att kunna identifiera varför en del inte gör några kulturbesök. I synnerhet har den offentligfinansierade kulturen ett stort ansvar för att vara en angelägenhet för alla men det är långt ifrån alla som tar del av utbudet. Vår bedömning är att genom mer kunskap och analys om varför en del inte tar del av kultur och varför de inte gör det, kan öka

medvetenheten och på så sätt skulle kulturproducenter få verktyg för att försöka nå fler och ovana besökare.

7.9.2 Praktiskt lärande för breddat deltagande och mot snedrekrytering

Förslag: Kulturrådet får i uppdrag att organisera och genomföra ett eller flera arbetsseminarier i syfte att främja arbetet med breddat deltagande och mot snedrekrytering i det offentligt finansierade kulturlivet. Uppdraget ska genomföras 2022–2023. Kulturrådet tillförs 1 miljon kronor för uppdragets genomförande.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks. Vår bedömning är dock att detta arbete måste systematiseras och genomföras med en viss regelbundenhet. Ett eller flera seminarier räcker inte för att förändra invanda och ibland cementerade strukturer.

I sammanhanget vill vi också lyfta behovet av rekryteringsfrågor i ett bredare perspektiv då det under pandemin visat sig att många av de yrkesgrupper som saknar tillsvidareanställningar och/eller driver sina egna företag, tvingats till annan sysselsättning. Vi står således mitt i ett kompetenstapp då fler olika yrkesgrupper väljer att inte återvända till kulturbranschen. Frågan är akut och borde adresseras till regeringen, så att framtida behov av kvalificerad personal säkras.

7.10.1 Färdplan för den svenska filmpolitiken

Förslag: Regeringen bör ta fram en färdplan för filmpolitiken som tar avstamp i de förändringar som pågår inom filmområdet.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks.

7.10.2 Utred hur kultursamverkansmodellen kan utvecklas

Förslag: Regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att undersöka om, och i så fall hur, kultursamverkansmodellen kan utvecklas.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks.

7.10.3 Stöd utvecklingen av en nationell plattform för utställningsaktörer inom bild- och formkonst

Förslag: En organisation får statligt stöd för att utveckla en nationell plattform för utställningsarrangörer inom samtida bild- och formkonst. Stödet bör uppgå till 1 miljon kronor per år.

Kulturrådets anslag (4:4) för bidrag till bild- och formområdet bör förstärkas med motsvarande summa.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks.

7.10.4 Utred förutsättningarna för en kulturstiftelse

Förslag: Utred förutsättningarna för bildandet av en kulturstiftelse där statliga medel och privata medel matchas.

Bolagets bedömning: Förslaget tillstyrks. Vi vill också påtala att i samband med denna utredning borde även uppdraget till Svenska Spel ses över. Idag bidrar Svenska Spel och dess dotterbolag med bidrag huvudsakligen till idrottslivet. Vår bedömning är att Svenska Spel med dotterbolag även borde avsätta pengar och dela ut bidrag till kulturlivet, i likhet med Postkodstiftelsen.

På lokal och regional nivå utreder vi själva näringslivets engagemang och intresse för att bidra mer till konsten och kulturen. I slutet på december 2021 tillsatte Göteborg & Co en utredning, Kulturmobiliseringsutredningen Väst, för att undersöka möjligheter och förutsättningar gällande kompletterande finansieringsformer för kulturlivet i Göteborg och i Göteborgsregionen (GR), senare även inom Västra Götaland (VG). Kulturförvaltningen i Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen (koncernavdelning kultur och koncernstab regional utveckling) deltar i utredningen.

Syftet med utredningen är att undersöka möjligheterna och lägga fram förslag om att stärka näringslivets samhällsengagemang inom social hållbarhet genom att skapa bättre framtida ekonomiska förutsättningar för konst- och kulturlivet.

Bolagen i klustret Turism, kultur och evenemang – Göteborg & Co AB, Got Event AB, Liseberg AB och Göteborgs Stadsteater AB – tillstyrker analyserna, beskrivningarna och de flesta förslagen, utom ett, i Återstartsutredningens betänkande. I detta yttrande framställs tillägg och synpunkter i enlighet med vad som anförts ovan.

Peter Grönberg, VD